

11 Kaksikielinen opetus

11.1. Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia

Helsingin suomenkielisissä kouluissa annetaan ruotsin kielikylpyopetusta, laajamittaista kaksikielistä opetusta ja kielirikasteista opetusta (suppeampaa kaksikielistä opetusta). Kaksikielisen opetuksen kohdekieliä ovat ruotsi, englanti, espanja, kiina, pohjoissaame, venäjä ja viro. Lisäksi annetaan englanninkielistä opetusta vuosiluokilla 1–9. Osa englanninkielistä opetusta antavista kouluista noudattaa IB-ohjelmaa.

Kaksikielisen ja kokonaan muulla kuin suomen kielellä annettavan opetuksen järjestämisestä sekä oppilaaksi ottamisen periaatteista Helsingin suomenkielisissä kouluissa päättää kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto. Oppilaaksi ottamisen periaatteet on määritelty erikseen kaikille kaksikielisen opetuksen muodoille.

Ruotsin kielikylpyopetus on tarkoitettu oppilaille, jotka ovat aloittaneet ruotsin kielikylpyohjelmassa viimeistään esiopetuksessa tai oppilaille, joilla on riittävä ruotsin ja suomen kielen taito. Opetukseen otettaessa ei käytetä valintakokeita. Ryhmään voidaan ottaa oppilaita perusopetuksen aikana, jos ryhmässä on tilaa ja oppilaalla on riittävä kielitaito ruotsin ja suomen kielessä. Oppilaan kielitaito selvitetään keskustelemalla oppilaan kanssa molemmilla kielillä.

Laajamittainen kaksikielinen opetus on tarkoitettu oppilaille, jotka haluavat opiskella kahdella kielellä. Opetukseen otettaessa noudatetaan kasvatus- ja koulutuslautakunnan määrittelemiä oppilaaksiottokriteerejä.

Kielirikasteinen opetus on tarkoitettu kaikille opetusta järjestävän koulun oppilaille. Koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa määritellään, järjestetäänkö opetusta kaikille koulun oppilaille vai ilmoittautuvatko halukkaat kielirikasteisen opetuksen ryhmään/ryhmiin sekä millä vuosiluokilla kielirikasteista opetusta annetaan. Opetukseen otettaessa ei käytetä valintakokeita vuosiluokilla 1–9.

Englanninkielinen opetus on tarkoitettu ensisijaisesti väliaikaisesti Suomessa oleskeleville oppilaille, joilla on äidinkielenomainen kielitaito englannin kielessä.

Liite 1

Helsingin kaupungin opetussuunnitelman luku 11 Kaksikielinen opetus 1.8.2024 alkaen

Opetukseen otettaessa käytetään valintakoetta, jossa testaan hakijan englannin kielen taitoa.

Tuntijako ja opetuskielten suhde

Kaksikielisessä opetuksessa oppiaineiden sisällöt, sisältöalueet ja tavoitteet noudattavat valtakunnallista ja paikallista opetussuunnitelmaa. Oppimista arvioidaan valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Kaksikielistä opetusta antavat koulut noudattavat Helsingin kaupungin perusopetuksen tuntijakoa pois lukien ruotsin kielikylpyopetus, jonka erot tuntijakoon on kuvattu osiossa ruotsin kielikylpy, ja laajamittainen kaksikielinen suomi-saame-opetus, jonka tuntijako on kuvattu opetusta antavan koulun opetussuunnitelmassa.

Kaikissa opetuksissa äidinkieltä ja kirjallisuutta opetetaan suomeksi:

- vuosiluokilla 1–2 vähintään yhteensä 4 vuosiviikkotuntia,
- vuosiluokilla 3–6 vähintään yhteensä 16 vuosiviikkotuntia ja
- vuosiluokilla 7–9 vähintään yhteensä 9 vuosiviikkotuntia.

Muilta osin opetuskielten suhde ja opetusten erityispiirteet määritellään seuraavissa kappaleissa.

Ruotsin kielikylpy ja laajamittainen kaksikielinen opetus

RUOTSIN KIELIKYLPY

Ruotsin kielikylpyopetuksessa ruotsin osuus opetuksesta on koko ohjelman ajan vähintään 50 %, niin että varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksessa kielikylpykielen osuus on lähes 100 %, vuosiluokilla 1–2 noin 90 %, vuosiluokilla 3–4 noin 70 % ja vuosiluokilla 5–9 keskimäärin 50 %. Osuus lasketaan kyseisen vuosiluokan koko tuntimäärästä. Kielikylpyopetusta antavat koulut määrittelevät ruotsiksi opetettavat oppiaineet vuosittain käyttäen apuna esimerkiksi tuntijakolaskuria.

Äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen ja vieraat kielet

Ruotsin kielikylpyopetuksessa noudatetaan Helsingin kaupungin paikallisesta tuntijaosta poikkeavaa tuntijakoa äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen ja vieraiden kielten oppimäärien opetuksessa. Ruotsin kielikylvyssä näiden oppiaineiden tuntijako on:

	VL 1	VL 2	VL 3	VL 4	VL 5	VL 6	VL 7	VL 8	VL 9
Äidinkieli ja kirjallisuus suomeksi	2	2	4	4	4	4	3	3	3
Äidinkieli ja kirjallisuus ruotsiksi (toinen kotimainen)	5	5	3	2	2	2	3	2	2
A1-kieli, vieras kieli	2	2	2	2	3	2	2	2	3
A2-kieli, vieras kieli			1	2	2	2	2	2	2
B1-kieli, vieras kieli						0	0	0	0
B2-kieli, vieras kieli								2	2

Ruotsin kielikylpyopetukseen osallistuvien oppilaiden tuntijako: äidinkieli ja kirjallisuus, kielten oppimäärät Suomen kieli ja kirjallisuus -oppiaineen sisältöalueiden jako opetuskielittäin määritellään Helsingin kielikylpyopetuksen käsikirjassa.

Ruotsin kielikylpyopetuksessa oppiaineista suomen kieli ja kirjallisuus sekä toinen kotimainen kieli (kielikylpyruotsi) annetaan omat arvosanat. Eri kielillä opettavat opettajat tekevät arvioinnissa yhteistyötä suomen kielen ja kirjallisuuden arvosanaa annettaessa. Toisen kotimaisen kielen arvosana tulee kuudennen ja yhdeksännen vuosiluokan päätteeksi antaa perustuen valtakunnallisen opetussuunnitelman toisen kotimaisen kielen A1-oppimäärän arviointikriteereihin. Muilla vuosiluokilla ruotsin oppimiselle voi asettaa oppimista parhaiten edistäviä tavoitteita.

Ruotsin kielikylpyopetuksessa opiskeleville oppilaille voidaan antaa lukuvuosiarvioinnin yhteydessä liite kielikylpyopetukseen osallistumisesta.

Ruotsiksi opetettavien oppiaineiden kielelliset tavoitteet

Ruotsin kielikylpyohjelman oppiaineiden kielellisinä tavoitteina **6. luokan** päätteeksi on, että

- oppilas ymmärtää oppiaineelle tyypillisiä puhuttuja tekstejä ruotsiksi taitotasolla A2.2.
- oppilas ymmärtää oppiaineelle tyypillisiä kirjoitettuja tekstejä ruotsiksi taitotasolla A2.2.
- oppilas osaa tuottaa suullisesti oppiaineelle tyypillisiä tekstejä taitotasolla A2.1.
- oppilas osaa tuottaa kirjallisesti oppiaineelle tyypillisiä tekstejä taitotasolla A2.1.

Ruotsin kielikylpyohjelman oppiaineiden kielellisinä tavoitteina **9. luokan** päätteeksi on, että

- oppilas ymmärtää oppiaineelle tyypillisiä puhuttuja tekstejä ruotsiksi taitotasolla B1.2.
- oppilas ymmärtää oppiaineelle tyypillisiä kirjoitettuja tekstejä ruotsiksi taitotasolla B1.2.
- oppilas osaa tuottaa suullisesti oppiaineelle tyypillisiä tekstejä taitotasolla B1.1.
- oppilas osaa tuottaa kirjallisesti oppiaineelle tyypillisiä tekstejä taitotasolla B1.1.

Taitotasolla tarkoitetaan Eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta määriteltyjä [kehittyvän kielitaidon taitotasoa](#).

LAAJAMITTAINEN KAKSIKIELINEN OPETUS

Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa ja oppimisessa käytetään kohdekieltä lukuvuosittain vähintään 25 %. Osuus lasketaan kyseisen vuosiluokan tuntimäärästä, johon ei ole laskettu äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen ja vieraiden kielten tuntimääriä. Tavoitteena on, että kaikkia oppiaineita pois lukien äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet opetetaan vuosiluokkien 1–9 aikana molemmilla opetuskielillä. Opetusta antavat koulut määrittelevät kohdekielellä opetettavat oppiaineet ja/tai niiden oppisisällöt vuosittain käyttäen apuna esimerkiksi tuntijakolaskuria.

Kohdekielellä opettavien oppiaineiden kielelliset tavoitteet

Laajamittaisen kaksikielisen opetuksen oppiaineiden kielellisinä tavoitteina **6. luokan** päätteeksi on, että

- oppilas ymmärtää oppiaineelle tyypillisiä puhuttuja tekstejä kohdekielellä taitotasolla A2.1.
- oppilas ymmärtää oppiaineelle tyypillisiä kirjoitettuja tekstejä kohdekielellä taitotasolla A2.1.
- oppilas osaa tuottaa suullisesti oppiaineelle tyypillisiä tekstejä kohdekielellä taitotasolla A1.3.
- oppilas osaa tuottaa kirjallisesti oppiaineelle tyypillisiä tekstejä kohdekielellä taitotasolla A1.3.

Laajamittaisen kaksikielisen opetuksen oppiaineiden kielellisinä tavoitteina **9. luokan** päätteeksi on, että

- oppilas ymmärtää oppiaineelle tyypillisiä puhuttuja tekstejä kohdekielellä taitotasolla B1.1.
- oppilas ymmärtää oppiaineelle tyypillisiä kirjoitettuja tekstejä kohdekielellä taitotasolla B1.1.
- oppilas osaa tuottaa suullisesti oppiaineelle tyypillisiä tekstejä kohdekielellä taitotasolla A2.2.
- oppilas osaa tuottaa kirjallisesti oppiaineelle tyypillisiä tekstejä kohdekielellä taitotasolla A2.2.

Taitotasoilla tarkoitetaan Eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta määriteltyjä [kehittyvän kielitaidon taitotasoa](#).

Suppeampi kaksikielinen opetus

Kielirikasteisessa opetuksessa opetuksesta annetaan lukuvuosittain vähintään 10 % kohdekielellä. Osuus lasketaan kyseisen vuosiluokan tuntimäärästä, johon ei ole laskettu äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen ja vieraiden kielten tuntimääriä. Tavoitteena on, että kaikkia oppiaineita pois lukien äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet opetetaan vuosiluokkien 1–9 aikana molemmilla opetuskielillä. Opetusta antavat koulut määrittelevät kohdekielellä opetettavat oppiaineet ja/tai niiden oppisisällöt vuosittain käyttäen apuna esimerkiksi tuntijakolaskuria.

Kohdekielellä opettavien oppiaineiden kielelliset tavoitteet

Kielirikasteisen opetuksen oppiaineiden kielellisinä tavoitteina **6. luokan** päätteeksi on, että

- oppilas ymmärtää oppiaineelle tyypillisiä puhuttuja tekstejä kohdekielellä taitotasolla A1.3.
- oppilas ymmärtää oppiaineelle tyypillisiä kirjoitettuja tekstejä kohdekielellä taitotasolla A1.3.
- oppilas osaa tuottaa suullisesti oppiaineelle tyypillisiä tekstejä kohdekielellä taitotasolla A1.2.
- oppilas osaa tuottaa kirjallisesti oppiaineelle tyypillisiä tekstejä kohdekielellä taitotasolla A1.2.

Kielirikasteisen opetuksen oppiaineiden kielellisinä tavoitteina **9. luokan** päätteeksi on, että

- oppilas ymmärtää oppiaineelle tyypillisiä puhuttuja tekstejä kohdekielellä taitotasolla A2.2.
- oppilas ymmärtää oppiaineelle tyypillisiä kirjoitettuja tekstejä kohdekielellä taitotasolla A2.2.
- oppilas osaa tuottaa suullisesti oppiaineelle tyypillisiä tekstejä kohdekielellä taitotasolla A2.1.
- oppilas osaa tuottaa kirjallisesti oppiaineelle tyypillisiä tekstejä kohdekielellä taitotasolla A2.1.

Taitotasolla tarkoitetaan Eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta määriteltyjä [kehittyvän kielitaidon taitotasoja](#).